

У Х В А Л А
ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень законів України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування“, „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“, „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю“, „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій“

м. К и ї в
24 травня 2018 року
№ 23-у/2018

Справа № 1-121/2018 (4855/17)

Велика палата Конституційного Суду України у складі суддів:

Шевчука Станіслава Володимировича – головуючого,
Головатого Сергія Петровича,
Городовенка Віктора Валентиновича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Колісника Віктора Павловича – доповідача,
Кривенка Віктора Васильовича,
Лемака Василя Васильовича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Мойсика Володимира Романовича,
Саса Сергія Володимировича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень законів України „Про загальнообов’язкове державне соціальне

страхування“ від 23 вересня 1999 року № 1105–XIV (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 46–47, ст. 403) зі змінами, „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49–51, ст. 376) зі змінами, „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю“ від 18 травня 2004 року № 1727–IV (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 33–34, ст. 404) зі змінами, „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій“ від 3 жовтня 2017 року № 2148–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 40–41, ст. 383).

Заслухавши суддю-доповідача Колісника В.П. та дослідивши матеріали справи, Велика палата Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. До Конституційного Суду України звернулися 49 народних депутатів України з клопотанням визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), пункти 1, 2 частини четвертої статті 19, частину другу статті 26 Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування“ від 23 вересня 1999 року № 1105–XIV зі змінами (далі – Закон № 1105), друге речення абзацу п’ятого частини першої статті 25, статтю 26, абзац другий частини третьої статті 28, абзац перший пункту 4³ (у частині застосування величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1 %), перше речення абзацу другого пункту 4⁴ (у частині застосування величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1 %), абзац другий пункту 16 розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV зі змінами (далі – Закон № 1058), абзаци третій, п’ятнадцятий – вісімнадцятий статті 1 Закону України „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю“ від 18 травня 2004 року № 1727–IV зі змінами (далі –

Закон № 1727), пункт 5 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій“ від 3 жовтня 2017 року № 2148–VIII (далі – Закон № 2148).

Пунктами 1, 2 частини четвертої статті 19, частиною другою статті 26 Закону № 1105 встановлено особливості визначення розмірів допомоги по тимчасовій непрацездатності і допомоги по вагітності та пологах.

У Законі № 1058 закріплено:

– у другому реченні абзацу п'ятого частини першої статті 25 – величину оцінки одного року страхового стажу за період участі в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

– у статті 26 – умови призначення пенсії за віком;

– в абзаці другому частини третьої статті 28 – умову виплати мінімального розміру пенсії за віком для пенсій, призначених після 1 січня 2018 року, а також можливість призначення державної соціальної допомоги на умовах і в порядку, визначених Законом України „Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям“;

– у розділі XV „Прикінцеві положення“:

– в абзаці першому пункту 4³ – особливості перерахування пенсій, призначених відповідно до Закону № 1058 до набрання чинності Законом № 2148;

– у першому реченні абзацу другого пункту 4⁴ – особливості призначення пенсій з 1 січня 2018 року по 31 грудня 2018 року;

– в абзаці другому пункту 16 – можливість застосування положень Закону України „Про пенсійне забезпечення“ для визначення права окремих осіб на пенсію за вислугу років.

В абзацах третьому, п'ятнадцятому – вісімнадцятому статті 1 Закону № 1727 визначено окремі категорії осіб, які не мають права на пенсію.

Пунктом 5 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 2148 передбачено можливість призначення в період з 1 січня 2018 року по 31 грудня 2020 року тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула

права на пенсійну виплату, закріплено умови призначення цієї допомоги та особливості виплати.

На думку суб'єкта права на конституційне подання, вказані положення Закону № 1105, Закону № 1058, Закону № 1727 і Закону № 2148 порушують право на соціальний захист різних категорій громадян та не забезпечують передбачуваності правовідносин.

У конституційному поданні наголошується, що оспорювані положення зазначених законів України не відповідають частинам першій, другій статті 8, частинам другій, третій статті 22, частині першій статті 24, частинам першій, третій статті 46, частині першій статті 58, статті 64 Конституції України.

На підтвердження своєї позиції народні депутати України посилаються на норми Конституції України і законів України, юридичні позиції Конституційного Суду України, викладені в його рішеннях від 20 березня 2002 року № 5-рп/2002, від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005, від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005, від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007, від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010, від 22 грудня 2010 року № 23-рп/2010, від 11 жовтня 2011 року № 10-рп/2011, а також на Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 року, Європейську соціальну хартію (переглянуту) 1996 року.

2. Велика палата Конституційного Суду України, вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з прийняттям Першою колегією суддів Першого сенату Конституційного Суду України Ухвали від 25 квітня 2018 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі на підставі пункту 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“, виходить з такого.

Відповідно до частини третьої статті 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційному поданні щодо конституційності акта (його окремих положень) зазначаються акт (його конкретні положення), що належить перевірити на відповідність Конституції

України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити акт (його окремі положення), а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності акта (його окремих положень).

Аналіз конституційного подання дає підстави для висновку, що автори клопотання не обґрунтували своїх тверджень щодо неконституційності пунктів 1, 2 частини четвертої статті 19, частини другої статті 26 Закону № 1105, другого речення абзацу п'ятого частини першої статті 25, статті 26, абзацу другого частини третьої статті 28, абзацу першого пункту 4³ (у частині застосування величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1 %), першого речення абзацу другого пункту 4⁴ (у частині застосування величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1 %), абзацу другого пункту 16 розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону № 1058, абзаців третього, п'ятнадцятого – вісімнадцятого статті 1 Закону № 1727, пункту 5 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 2148, обмежившись висловленням припущень щодо їх неконституційності, цитуванням окремих приписів Конституції України, оспорюваних положень законів України у чинній та попередній редакціях, а також посиланням на юридичні позиції Конституційного Суду України та міжнародні акти про права людини.

Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що припущення не можуть вважатися аргументами на підтвердження неконституційності правових актів чи їх окремих положень (ухвали від 13 квітня 2004 року № 32-у/2004, від 30 червня 2011 року № 21-у/2011, від 2 вересня 2015 року № 34-у/2015).

Крім того, порівняння чинних положень законів України та їх попередніх редакцій, цитування приписів Основного Закону України, юридичних позицій Конституційного Суду України та оспорюваних положень законів України також не є обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності останніх (ухвали Конституційного Суду України від 27 грудня 2011 року № 66-у/2011, від 21 травня 2015 року № 21-у/2015, від 4 липня 2016 року № 50-у/2016).

Таким чином, конституційне подання не відповідає вимогам частини третьої статті 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“, тому є підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 35, 51, 52, 61, 62, 66, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“ та відповідно до § 45, § 52 Регламенту Конституційного Суду України Велика палата Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 1, 2 частини четвертої статті 19, частини другої статті 26 Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування“ від 23 вересня 1999 року № 1105–XIV зі змінами, другого речення абзацу п’ятого частини першої статті 25, статті 26, абзацу другого частини третьої статті 28, абзацу першого пункту 4³ (у частині застосування величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1 %), першого речення абзацу другого пункту 4⁴ (у частині застосування величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1 %), абзацу другого пункту 16 розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV зі змінами, абзаців третього, п’ятнадцятого – вісімнадцятого статті 1 Закону України „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю“ від 18 травня 2004 року № 1727–IV зі змінами, пункту 5 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про

внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій“ від 3 жовтня 2017 року № 2148–VIII на підставі пункту 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

2. Ухвала Великої палати Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ